

Nr. 42.

Warszawa

7/19 paździer. 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Do zastoju ogólnego spowodowanego niepewnością położenia, przybyły jeszcze we Francji okoliczności natury ekonomicznéj, stan taki utrwalające: nieurodzaj zboża i wina i smutny stan Kredytu ruchomego. Potrzeba przywozu zboża odbiła się na bilansie bankowym w zmniejszeniu funduszu metalicznego, — którego zatém za pomyślny objaw wcale przyjmować nie należy; podrożenie złota we Włoszech jest drugą przyczyną, również nie zbyt pocieszającą tej zmiany w bilansie bankowym. Kredyt ruchomy mocno zatrwożył publiczność: przewidzianą jest rzeczą, że papiery jego pozostaną na długo kapitałem martwym (nieprocentującym) jak obligacje mexykańskie, akcje kolei włoskich i hiszpańskich i t. p. Mówią o skandalicznych wydatkach dawnego zarządu Kredytu ruchomego, które nowy zarząd odrzuca, jak np. na zjednanie przychylności dzienników około 7 miljonów. Byłażby to owa cudowna rosa, pod wpływem któréj papiery téj instytucji rosły jak grzyby do potrójnéj wartości, ażeby w końcu pęknąć jak purchatka? Zgromadzenie ogólne zwołane na 14 listopada, może pójdzie do wątku, — a rzecz ta zasługuje na radykalne wyjaśnienie: nowy zarząd, jeśli potępi fałszywą spekulację, a nada instytucji charakter dodatnio postępowy, da początek wielkiéj reformie w dziedzinie kredytu publicznego. Czas już pomyśleć ażeby kredyt był rzeczywistą dźwignią rozwoju społecznego, a nie łapką zastawioną na łatwowierne, zwykle drobne kapitały, na korzyść szarlatanów lub szalbierzy.

Polityczne powody zastoju przemysłowego, oprócz zawikłań włoskich, leżą w zagadkowości postawy rozmaitych mocarstw, zwłaszcza Prus i Francji, w obec kwestij palących, a nawet już groźnych. Najważniejszą obecnie jest wiadomość, przez *Presse* wiedeńską i gazetę Kolońską podana, że cesarzowie Franciszek i Napoleon zjadą się w Baden z królem pruskim i wezwą go *przyjacielskiém ultimatum* do wspólnéj polityki. Plan ten, w Biarritz wylęgły, Anglja ma również popierać, a dla bliższego porozumienia się, pan Beust a może i cesarz austriacki, z Paryża zrobią wycieczkę do Londynu. Zanim jednak z téj tajemnicy coś się wyjaśni, kredyt i przemysł drzemią, warstaty się zamykają, nędza się wzmaga obok bezczynnych kapitałów.

Waluta nasza utrzymuje się stosunkowo dość dobrze, a to dzięki znacznemu wywozowi zboża, szczególniéj z portów ruskich. W papierach publicznych mało tranzakcij; listy zastawne podniosły się o 1%.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 11—17 października.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 11 paźdz.	Sobota 12	Poniedz. 14	Wtorek 15	Środa 16	Czwar. 17	Stosunek do równi na 100
		CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble							
1. Papiery publiczne. *a) Rządowe.*									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	.	.	.	.	*72,33	.	*72 1/3
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	101	.	.	.	.	.	134 2/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup	5	45	50,50	.	.	.	.	.	112 1/3
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	26	.	.	.	.	.	86 2/3
	5	30	31,50	.	.	.	.	.	105
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	*56	.	.	.	.	.	*56
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	56,17	56,17	56,08 1/2	56,17	56,17	56,17	56 1/6
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,52 2/9	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	*68,50	.	.	.	.	.	*68 1/2
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	114,50	.	113,75	113,75	.	114	114
„ „ z 1866 r.	5	.	107	106,50	106,75	107	.	107	107
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,25	100,17	100,25	100,17	100,17	.	100 1/6
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	100	100	100	100	.	100
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	77,25	.	.	.	.	.	77 1/4
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	77,80	77,75	78	78	78,33	78,50	78 1/2
„ „ „ ser. 2	4	100	68	67,83	68,17	68,25	68,08	68,08	68 1/12
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,27 7/9	
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	*70	.	.	.	*116 2/3
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	52,50	53	.	.	.	52,33	52 1/3
„ „ Teresp. (100)	5	100	81,75	.	.	.	.	.	81 3/4
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*81	*81
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje „ „	1 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,857	106,20	106,50	106,50	106,87 1/2	106,80	106,72 1/2	114 8/10
Gdańsk (100) „	.	92,857	106,05	.	.	.	.	106,65	115
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	162,60	.	115 2/5
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	7,27	7,30	.	.	7,30	7,30	115 4/5
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	.	87,30	87,45	116 1/4
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	87,69	87,45	94 1/6
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	98,67	.	98 2/3
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	5,98	.	.	.	5,98	.	116 1/8
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	5 90	.	118
Dukat holenderski	.	3	3,42 1/2	.	.	.	3,45	.	115
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	1,15	.	115
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	1,08 1/3	.	115 3/5
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	0,59	.	93 2/3

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Petersburg.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	8 (10)	2	2 1/2	4	4	2 1/2	2 1/2
giełdowa:	—	8 1/2 (11)	1 (1 1/2)	2 1/4	4	2 3/4	1 3/4 (2)	2 1/2

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH W.-WIED. I W.-BYDG.,

za m. wrzesień 1867 r.

		W. Wied.	*W.-Bydg.*
Z przewozu osób..........	*rubli*	88.218, 59	18.911, 55
— towarów	„	122.620, 44½	19.481, 93½
Różne dochody	„	7.701, 63	1.332, 00½
Razem	„	218.540, 66½	39.725, 49
W tymże miesiącu 1866 było ..	„	194.625, 04	38.455, 37½
Zatém w r. b. więcéj	„	23.915, 62½	1.270, 11½

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 8 paździer. (rubli)	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—) (rubli)	w d. 15 paździer. (rubli)
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	2.021.140, 10	+ 169.503, 71½ — 192.347, 53	1.998.296, 28½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	184.214, 67	+ 15.070, 49½ — 24.861, 57	174.423, 59½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	107.440, 65	+ 6.350, . — 2.245, .	111.545, 65
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	71.566, 08	+ 6.116, 75 — 10.033, 13	67.649, 70
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.011.744, 32	+ 20.430, 53 — 24.209, 33	1.007.965, 52
3. „ na zast. towarów *a*) wełny .	477.269, 02	+ 2.020, . — 3.970, .	475.319, 02
3. „ na zast. towarów *b*) in. tow.	221.460, 64½	+ 928, 27 — 1.201, 67	221.187, 24½
4. „ „ kosztowności	662.978, 81	+ 2.889, 05 — 6.520, 87	659.346, 99
5. Otwarte kredyta	5.795.823, 80	+ 596.487, 14½ — 552.274, 94½	5.840.036, .
6. Kasa: Monety srebrne	2.669.294, 15¼	— 2.016, 55¾	2.667.277, 59½
6. Kasa: „ złote	20.094, 80	.	20.094, 80
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	470.720, .	— 60.500, .	410.220, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	870.846, .	+ 61.499, .	932.345, .
Łącznie (6)	4.030.954, 95¼	— 1.017, 55¾	4.029.937, 39½

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 3/4 października 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski. (franków)	B. angielski (franków)
Fundusz metaliczny	931.436019	612.352875
Portfel	493.600855	431.318650 (Portfel i Zaliczenia razem)
Zaliczenia na złoto i rozm.	94.880894	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	85.373900	322.371800
Dług skarbu i inne wart..	157.373560	375.000000
	1.762,665228	1.741.043325

STAN BIERNY

	B. francuski. (franków)	B. angielski. (franków)
Bilety w obiegu	1.146.510925	621.925375
Przekazy z term. kilkod.	31,894194	14,582100
Rachunki bieżące prywatne	324.533662	460.745475
Rachunki bieżące skarbowe	25.710438	188.187375
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk razem)
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	
Inne bierniki	44.471233	91.778000
	1.762.665228	1.741.043325

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Moneta** (ciąg dalszy, z Nr. 41) (¹).

W Prusach, jak i w ogóle w Niemczech, dążność ku monecie złotéj przeciętą została konwencją 1857 r. Odtąd do 1861 r. wybito mianowicie w Prusach:

złota ...	na fr.	1.995983
srebra ..	„	142.244426
miedzi ..	„	1.906411

W Belgji do konwencji 1865 r. monetą legalną była wyłącznie srebrna, i mennictwo właściwie dotąd ogranicza się do bicia srebra i miedzi. Złota moneta francuska weszła w użycie powszechne i przyjmuje się w równi, a wreszcie po konwencji stała się w części legalną. Mennica bruxelska biła jednak monetę złotą 10 i 25-frankową, ale tylko w ciągu 3 lat $18^{48}/_{50}$, i wypuściła jéj na 14.646025 fr.; a w r. 1861 oprócz miedzianéj wybiła na próbę zdawkowéj niklowéj na fr. 1.681711,^{70}.

Oto są cyfry wzięte ze sprawozdań menniczych:

Epoka wypuszczenia	*Moneta* srebrna	miedziana
$18^{32}/_{46}$....	fr. 21.942966,^{75}	3.813299,^{03}
$18^{47}/_{54}$....	„ 138.301698,^{80}	1.019640,^{59}
$18^{55}/_{61}$....	„ 263560,^{40} (tylko w 1858 r.)	1.276357,^{52}
Razem $18^{32}/_{61}$	160.508225,^{95}	6.109297,^{14}

	złota		*niklowa*
25-frankowa...	13.640875	20-centimowa	360734
10 „ ...	1.005150	10 „	908014,^{50}
		5 „	412963,^{20}
	=14.646025		=1.681711,^{70}

W Hiszpanji od r. 1824 do 1859

	Wybito monety rocznie		w całym okresie		
w okresie	*złotéj*	*srebrnéj*	*złotéj*	*srebrnéj*	*razem*
$18^{24}/_{33}$ ...	1,¹/m.	0,²/m.	11/m.	9/m.	20/m.
$18^{34}/_{43}$ ...	3,^{8}	1,^{4}	38	14	52
$18^{44}/_{46}$ ...	5,^{4}	0,^{2}	16,^{2}	0,^{6}	16,^{8}
$18^{47}/_{51}$ ...	4,^{8}	4	24	20	44
$18^{52}/_{56}$ ...	20,^{6}	8,^{3}	103	41,^{5}	144,^{5}
$18^{57}/_{59}$ ...	30,^{1}	5,^{9}	90,^{3}	17,^{7}	108
Razem $18^{24}/_{59}$	7,^{84}	2,^{85}	282,^{5}	102,^{8}	385,^{3}

Dwie są cechy charakterystyczne tego wykazu: 1) raptowny rozwój mennictwa w dwóch ostatnich okresach i 2) coraz wzrastająca przewaga złota. Największa emisja monety złotéj odnosi się do lat $18^{54}/_{7}$, t. j. do epoki największego przywozu złota do Europy.

W Saxonji od r. 1763 do 1854 (według *Dziennika biura statystycznego saskiego*) wybito w przecięciu roczném:

W okresie	*Monety* złotéj	srebrnéj	miedzianéj	razem	*Stosunek* % zł.	sr.	miedz.
8 lat $17^{63}/_{70}$, na fr.	65725	8.080530	86568	=8.232823	0,^{8}%	98,^{1}%	1,^{1}%
10 „ do 1780.......	429064	3.119062	37830	3.585956	12	87	1
10 „ — 1790.......	843992	3.085644	11617	3.941253	21,^{4}	78,^{3}	0,^{3}
10 „ — 1800	2.474063	3.322926	10893	5.807882	42,^{6}	57,^{2}	0,^{2}
10 „ — 1810......	1 346227	4.636978	242531	6.225736	21,^{6}	74,^{4}	4
10 „ — 1820.......	1.387045	3.244605	126022	4.757672	29	68	3
10 „ — 1830.......	526814	3.392160	4363	3.923337	13,^{4}	86,^{48}	0,^{12}
8 „ — 1838.......	125869	2.461003	16172	2.603044	4,^{9}	94,^{5}	0,^{6}
9 „ — 1847.......	30287	5.338052	9244	5.377583	0,^{6}	99,^{2}	0,^{2}
7 „ — 1854	58275	7.200993	22890	7.282158	0,^{8}	98,^{8}	0,^{4}

W ogóle w ciągu 92 lat (1763—1854) wybito:

monety złotéj	na fr.	72.285310	— 15,^{4}%
„ srebrnéj ...	„	390.795433	— 83,^{4}
„ miedzianéj .	„	5 397906	— 1,^{2}
Razem		468.478649	

Widzimy tu zjawisko niczém niewytłumaczone, a przeciwne ogólnéj dążności: po znacznéj emisji złota w końcu zeszłego i początku bieżącego wieku, raptowne jéj zmniejszenie i stanowczą przewagę srebra od r. 1820.

W Rosji od r. 1848 do 1854 wybito monety:

	złotéj	*srebrnéj*	*razem*
W r. 1848 .... na	63,^{2}/m.	14,^{6}/m.	=77,^{8}/m.
„ 1849	67,^{4}	12,^{4}	79,^{8}
„ 1850	81,^{4}	14,^{9}	96,^{3}
„ 1851	71,^{4}	16	87,^{4}
„ 1852	81,^{4}	16	97,^{4}
„ 1853	83,^{9}	14,^{4}	98,^{3}
„ 1854	83,^{9}	15,^{6}	99,^{5}

W Królestwie Polskiém, (Ekonomista 1865, str. 54, 55) mennica warszawska wybiła w 50 latach, od 1810 do 1860:

monety złotéj i srebr.	na r. 34,^{6}/m.	czyli fr.	138,^{4}/m.
bilonu białego.......	„ 2,^{78}	„	11,^{12}
miedzi..........	„ 1,^{15}	„	4,^{6}

(¹) *Sprostowanie.*— W poprzednim N-rze st. 4 w ustępie o mennictwie Austrji

	zamiast			*powinno być*		
w latach 1798—20...	202/m. ..	512,^{6}...	=713	202,^{4}/m...	512,^{6}/m. ..	=715
„ $18^{21}/_{46}$	84,^{6} ...	78 ...	=162	366,^{6} ...	338 ...	=704,^{6}

W drukarni Gazety Polskiéj.